

Izplačila delavcem v obliki solastniških deležev

STANE PETAVS
stane.petavs@finance.si

Spremembe lastniških deležev posameznih partnerjev je treba skrbno urediti v pogodbenih odnosih oziroma aktih družbe, s čimer se zmanjšajo možnosti za poznejše spore.

Kot pravita odvetnika Gorazd Snój in Franci Ježek, poznejši spori navadno nastanejo zaradi »povračila« deleža in odkupne vrednosti. V primeru d. o. o. je to (za obstoječe družbenike) lažje urediti kot v drugih statusnih oblikah. Kot za vse druge pogodbe je treba pregledati celotne okoliščine in šele nato pristopiti k dogovoru o vstopu v lastništvo, saj imajo nepremišljene lastniške spremembe pogosto za posledico propad podjetja zaradi nesoglasij med lastniki.

Notarski zapis

Za vsako odsvojitve lastniškega deleža mora biti sklenjen notarski zapis, v katerem se določi vrednost odsvojenega lastniškega deleža in odstotek, dodaja podjetniška svetovalka Milica Gostiša. Vsaka odsvojitev, razen izjem, ki se pri odsvojitvi lastniškega deleža zaposlenemu ne morejo uporabiti, je obdavčena na strani prodajalca, odsvojitelja. Pri tem je sicer lahko v pogodbi o odsvojitvi zapisano,

da je odsvojitev brezplačna, da gre za darilo, vendar tudi v tem primeru odsvojitelj plača davek na kapitalski dobiček od knjigovodske vrednosti odsvojenega lastniškega deleža, medtem ko pridobitelj plača davek na prejeto darilo.

Prodajna pogodba

S prodajno pogodbo, v kateri se določita kupnina in odstotek osvojitve lastniškega deleža, se določi tudi rok plačila kupnine. Kupec (zaposleni delavec) se s tem zaveže, da bo do tega roka prodajalcu kot fizični osebi plačal dogovorjeno kupnino. Prodajalec mora prijaviti in plačati davek od dobička iz kapitala v naslednjem letu po letu sklenitve prodajne pogodbe, pri tem ni pomembno, ali je bila kupnina že plačana ali ne.

Seveda je možen dogovor med prodajalcem in kupcem, da delodajalec del ali celotno kupnino prihodnjemu kupcu zaposlenemu izplača v obliki osebnega dohodka, ki pa je ne glede na prikazani način izplačila obdavčen s prispevki za socialno varnost in dohodnino.

Družbena pogodba

Prispremembi lastništva v kapitalski družbi se spremeni družbena pogodba. Če gre za prodajalca lastniškega deleža v enoosebni družbi, je do odprodaje deleža imel knjigo sklepov. Če ima družba več kot enega lastni-

ka, gre za večosebno družbo, družbeniki pa sklenejo družbeno pogodbo, v kateri se dogovorijo o odločanju lastnikov in delitvi dobička.

Izplačila delavcem

Z delovnopravnega vidika to področje ni povsem urejeno, menita Gorazd Snój in Franci Ježek. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR) predvsem navaja, da mora biti plača vedno izplačana v denarni obliki. Nadalje ZDR v 140. členu določa le, da je delavec lahko udeležen pri dobičku v skladu z zakonom, pri čemer je to mišljeno kot oblika motivacije delavca za boljše delo.

Iz tega izhaja, da se delavec in delodajalec lahko v pogodbi o zaposlitvi ali v kolektivni pogodbi dogovorita tudi za izplačilo v obliki dividend, poslovnih deležev in podobno, če je bil v podjetju ustvarjen dobiček, upošteva pri tem postopke, ki jih določajo zakon o gospodarskih družbah (ZGD) in drugi predpisi.

Izplačila v obliki solastniških deležev, ko gre podjetju slabo, niso stvar, ki bi bila urejena s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. V takšnih primerih torej ne gre toliko za delovnopravno kot za statusnopravno vprašanje. V takšnih primerih se sklenuje ločen dogovor, ki mora biti sprejet in sestavljen predvsem skladno z ZGD.